

شکست
سیاست‌های
مداخله‌جویانه
و افول روزافزون
قدرت اقتصادی
و نظامی آمریکا
سبب شده تا
کشورها به این
ادراک راهبردی
دست یابند که
امنیت و توسعه
اقتصادی، ضرورتاً
با همکاری‌های
چندجانبه
درون منطقه‌ای
به دست می‌آید و
نمی‌توان بآن‌کجه
بر قدرت‌های
فرامنطقه‌ای
سلطه جو، به
پیشرفت و صلح
پایدار دست
یافت.

را به وضوح بیان کرده است. این سیاست که برگرفته از ماهیت و آرمان‌های نظام مقدس جمهوری اسلامی بوده و مبتنی بر منافع و امنیت ملی کشور است، به یقین می‌تواند به حداکثرسازی دستاوردهای سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران کمک کند. در ادامه، کالبد و ماهیت این راهبرد مبتنی بر دیدگاه‌های مطرح شده از سوی رئیس‌جمهور و مسئولان سیاست خارجی دولت سیزدهم مورد بررسی قرار گرفته است.

اراده دولت برای پیش برد سیاست همسایگی

دولت دکتر رئیسی از جمله دولت‌های انگشت‌شمار در طول تاریخ پرفرازونشیب جمهوری اسلامی ایران است که در زمینه توسعه روابط با همسایگان و مناطق پیرامونی، راهبرد و چارچوب مشخصی را تدوین کرده است. تا پیش از روی کار آمدن این دولت، اگرچه تداوم و ارتقای روابط با همسایگان به عنوان یک اصل و اولویت مهم در سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران مطرح بوده، اما چارچوب و راهبرد تعریف شده‌ای که بتواند مبنای کنش منطقه‌ای جمهوری اسلامی ایران قرار بگیرد، به ندرت ارائه شده است.

دولت مردمی عدالت‌محور، با آگاهی از ضرورت بهبود چشمگیر روابط منطقه‌ای با همسایگان در وضعیت گذار قدرت جهانی و شکست تجربه‌های پیشین در اتکا به قدرت‌های فرامنطقه‌ای، سیاست همسایگی را به عنوان چارچوب کلان سیاست خارجی منطقه‌ای خود در نظر گرفته است. پیگیری سیاست همسایگی از روزهای آغازین دولت و با سفرهای پی‌درپی مقامات و مسئولان سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران در دستورکار دولت سیزدهم قرار گرفت. در این راستا به طور مشخص می‌توان سیاست همسایگی دولت سیزدهم را مبتنی بر راهبرد تعامل حداکثری در پرتو عدالت و معنویت مورد شناسایی قرار داد. این راهبرد مبتنی بر اصل همگرایی منطقه‌ای و گسترش روزافزون پیوندهای فرهنگی، اقتصادی و سیاسی استوار شده که ضرورتاً در یک سیاست خارجی هوشمند و متوازن منطقه‌ای پیگیری و پیاده‌سازی خواهد شد.

دولت آیت‌الله رئیسی می‌کوشد تا با فعال‌سازی ظرفیت‌های سازمان‌های منطقه‌ای همچون آکو و شانگهای از یک سو و تقویت دیپلماسی زیرساخت و بهره‌برداری از طرح‌های مواصلاتی و تجاری در منطقه، به «سیاست همسایگی» خود جامه عمل بپوشاند که مبتنی بر منافع مشترک تمامی کشورهای همجوار در آسیای جنوبی و غربی، خلیج فارس و آسیای مرکزی و قفقاز است.

سیاست همسایگی و حل بحران‌های منطقه

در چارچوب سیاست همسایگی دولت سیزدهم، حل و فصل بحران‌های انسانی در منطقه نیز از اهمیت بالایی برخوردار است. دولت سیزدهم کمک به حل و فصل بحران افغانستان را به عنوان یکی از محورهای موضوعات مهم در رایزنی‌های منطقه‌ای خود با کشورهای همسایه قرار داده و آن را نه یک فرصت سیاسی